

Měsíčník Host
Literatura, kultura, společnost
červen 2024
125 Kč

6

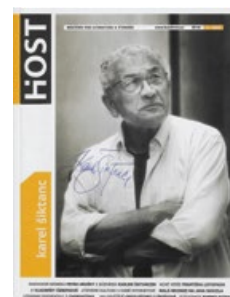
TÉMA
Postmoderní sny
kyberpunku

KRITIKA
Lednická
Šikmý kostel

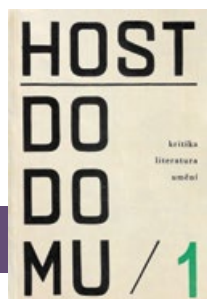
ROZHOVOR
Jislová: Netvořit
roztřesenou rukou

HRUŠKA ZTRÁCÍME ODVAHU NECHAT SE OBEJMOUT

HOST Už více než sto let

Měsíčník Host | Literatura, kultura, společnost
Číslo 6 | 2024, ročník XL
Vyšlo v Brně 10. června 2024
Beethovenova 4, Brno, 602 00
tel.: 725 606 144
objednavky@casopishost.cz
www.casopishost.cz
Vydává Spolek přátel vydávání časopisu Host
(IČ 48 51 48 53),
s laskavou finanční podporou
Ministerstva kultury ČR
a statutárního města Brna ■ | ■ | ■ | ■ | ■

Člen sítě kulturních časopisů Eurozine
(www.eurozine.com) EUROZINE
Registrováno Ministerstvem kultury ČR
pod číslem MK ČR E 6632 ISSN 1211-9938
Vychází 10× ročně (kromě července a srpna)

Jan Němec | šéfredaktor
Zdeněk Staszek | zástupce šéfredaktora
Václav Maxmilián | redaktor
Ondřej Nezbeda | redaktor
Frederika Halfarová | produkce
Alena Němcová | jazyková redaktorka
Marek Timko | jazykový redaktor slovenštiny
Matěj Málek | grafická úprava a sazba
David Konečný | fotograf
Lenka Secká | technická redaktorka

Redakční rada | Petr A. Bílek, Petr Borkovec,
Pavel Janáček, Alice Koubová, Ondřej Lipár,
Vratislav Maňák, Tereza Matějčková, Roman Polách,
Anna Pospěch Durnová, Zuzana Říhová, Petr Vizina

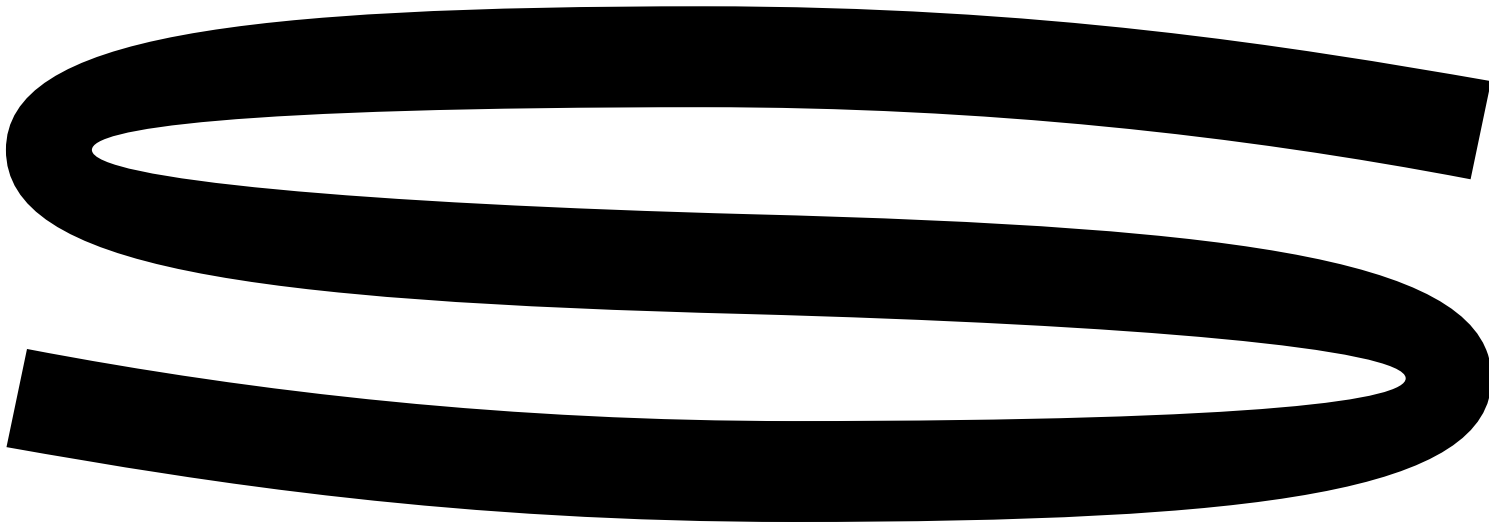
Písmo | Kunda (Superior Type)
a Atyp (Suitcase Type Foundry)
Papír | ARENA Natural Smooth (100 a 200 g/m²)
a Holmenn (70 g/m²)
Foto na obálce | David Konečný
Ilustrace | Přemysl Černý / Studio Bunkr

Tisk | Tiskárna HRG, s. r. o., Litomyšl

Cena 125 Kč, s předplatným 99 Kč
Předplatné na www.h7o.cz/predplatne
nebo telefonicky na čísle 775 995 695:
tištěné roční 990 Kč, tištěné půlroční 550 Kč,
tištěné ISIC/ITIC 790 Kč, elektronické 590 Kč

Distribuuje Kosmas, s. r. o., Praha
a První novinová společnost, a. s., Praha
Zasílání předplatného zajišťuje firma
SEND Předplatné, spol. s r. o., Praha

DÉŠŤ OTAZNÍKŮ, PÁTERNOSTER VÝROKŮ

Jan Němec

Editorial se píše jako poslední — tedy v ideálním případě. Ve skutečnosti obvykle listujete PDFkem s otazníky na místech titulků a citací, co chvíli spatříte svou tvář v zrcadle prázdné strany a žlutě na vás pokřikují přetékaající sloupky. Ještě že jazyková redaktorka upekla bábovku, když tajemnice redakce už nepracuje v kavárně a nenosí skořicové šneky. S plnou pusou scrollujete sazbu a máte pocit, že literární časopis je déšť otazníků, nekonečný páternoster výroků. Write drunk, edit sober, hlásá tričko Petra Hrušky, cesta je domov, tvrdí Zofia Bałdyga, nikdy se nedozvíme, zda je naše radost sdílena, varuje Cesare Pavese. Přátelé, jak vám všem rozumím, já DJ s prstem na kolečku myši! Ale taky si říkám: ať už začne léto se svou vlastní sazbu. Ale taky si říkám: zvlášť pozorně je třeba číst červnové a červencové večery.

OSOBNOST

- 7 Ztrácíme odvahu nechat se obejmout. S Petrem Hruškou o Americe, přesném míjení a divokých kosatcích

KONTEXTY

- 16 Michal Kašpárek: Kam zmizel ten starý web. O kurvení internetu, online platformách a mizení kulturního dědictví

TÉMA KYBERPUNK

- 24 Matouš Hrdina: Boj proti budoucnosti, která nebyla. O starých představách, opravdových technobaronech a nudných technologiích
- 30 Antonín Tesař: Země, která žila kyberpunk. Japonsko, William Gibson a duch stroje
- 32 Ondřej Pavlík: Jaké to je být elektrickou ovečkou? O postmoderních snech filmového kyberpunku
- 36 Karel Veselý: Kyberpunk nikdy nebyl punk. O hudebním žánru, který zestárl dřív, než vznikl

REPORTÁŽ

- 38 Ivan Motýl: Ostravan a ostrované. Ve stínu Čankajškovy sochy

ROZHOVOR

- 46 Důvody, proč by řezník neměl zemřít, bych už nehledala. S tchajwanskou spisovatelkou Li Ang o jejím nejslavnějším románu, feminizmu a vztahu k Číně
- 50 Netvořit roztřesenou rukou. Se Štěpánkou Jislovou o komiksu, sexuálním násilí a devadesátkách

ESEJ

- 58 Tereza Dědinová: Proměny a výzvy klimatické fikce

BELETRIE

- 65 **ateliér** Matyáš Maláč
- 67 **básník čísla** Petr Hruška: Snažil jsem se najít původ toho chvění
- 75 **povídka** Veronika Bendová: Hotel Nebesa
- 80 **nová jména** Sufian Massalema: Navzdory tisícům kilometrů mezi naším levým žebrem

HISTORIE

- 84 Václav Maxmilián: A utrhnu mu smích i s hlavou. Za podivuhodnou osobností Milana Nápravníka

KRITIKY

- 94 Karin Lednická: Šikmý kostel 3 (Kryštof Eder)
- 96 Melissa Harrisová: Josef Koudelka. Next (Josef Chuchma)
- 98 Miroslav Nožina — Miloš Vaněček: Drogy v dobách totality. Drogový problém v Československu za německé okupace a komunismu (Jan Němec)
- 100 Hanns Heinz Ewers: Nalezené ptáče (Viki Shock)

RECENZE

- 102 Gian Marco Griffi: Zádrhely (Josefina Formanová)
- 103 Karel Zeithaml: Falešný knír (Ondřej Nezbeda)
- 104 Juliana Sokolová: Domáce práce (Libor Staněk II.)
- 105 Markéta Mikulášková: Když zhasne obloha (Anna M. Morel)
- 106 Pirkko Saisio: Nejmenší společný násobek (Jan-Marek Šík)
- 107 Tereza Semotamová: Radikální potřeby (Kryštof Eder)
- 108 Nathan Harris: Svěžest vody (Markéta Musilová)
- 109 Mario Desiati: Zbloudilci (Sára Vybíralová)

SLOUPKY

- 4 **názor** Jan Němec: Poslední titulěk k Liteře
- 15 **perspective** Michelle Woods: Co je vidět v odraze?
- 15 **hranice** Alena Machoninová: ~~Quotodenný~~
- 21 **federácia** Tomáš Hučko: Ešte je len streda
- 49 **manuál** Klára Krásenská: Manuál ke Karlu Šiktancovi
- 57 **fejton** Marek Torčík: Život je jinde
- 63 **švenk** Klára Vlasáková: Záblesky pochopení
- 63 **štych** Marta Ljubková: Tahle Ofélie se odmítne utopit
- 91 **šeps** Tereza Bonaventurová: Barevný festival frustrace
- 91 **beat** Julia Pátá: Artefakt selhání
- 111 **atašé** Leona Šmelcová: Gaardner v Pompidou
- 116 **mime** Jakub Jetmar: Radost poslouchat
- 5 **zprávy**
- 92 **madlenka** Zofie Baldygy
- 110 **rozečteno** Tipy redakce

ZTRÁCÍME ODVAHU NECHAT SE OBEJMOUT

Ptal se Jan Němec
Foto David Konečný

V pracovní verzi tohoto rozhovoru jsem měl připravené ještě dva další možné titulky. Ten první zněl, že důležitější než rozumět slovům je porozumět řeči, a ten druhý hlásal, že společnost se dobrovolně odsoudila ke spokojenosti. Nakonec vyhrál ten třetí, snad proto, že něha je přece jen fundamentálnější rys existence než slova či společnost. Ve skutečnosti však mezi nimi vedou siločáry. Mluvíme o společnosti, něhu vkládáme i do slov, jazyk je utvářen společensky, něha proměňuje naše vztahy. A my se v tom bermudském trojúhelníku s Petrem Hruškou celou dobu ztrácíme a zase nacházíme.

o fraktálech, o tom, že v každé části je znovu obsažený celek, jenže to taky může znamenat, že každá část je znovu rozbitá, a takto až donekonečna, do buněk, které napadá rakovina, a do atomů, které štěpíme, abychom si mohli nabít mobil. Nebo ty víš o nějakém místě, kde je svět úplný?

Ano. V našem srdci. Třebaže ho napadá infarkt myokardu.

Když už jsi citoval z mojí nové knihy, dovol, abych tak učinil i já: „Vyobrazení milostného výjevu ve středověkém Codexu Manesse, staré sedm set let... Lidské objetí se nikam nevyvíjí.“

Dobrý postřeh. Jsme posedlí změnou, pokrokem, a tak ztrácíme ze zřetele věci, které se nemění. Nezakládají žádnou zprávu, nevedou k žádnému komentáři. Tobě je teď šedesát — řekni mi, co ještě se nemění?

Tak třeba ten podivný hlas, který Kant označuje jako „mravní zákon ve mně“. Pořád stejně s ním člověk zápolí: většinou ho nedokáže uspokojivě naplňovat, ale stále se umí v člověku ozývat...

Já nechci příliš mudrovat, zvláště když mám těch šedesát a na nic kloudného jsem dosud nepřišel, ale já jsem opravdu přesvědčen, že kategorie „změna“ a „neměna“ jsou provázány paradoxním vztahem a mohou platit pouze zároveň. Přitom jedna či druhá se těší v různých dobách naší zvýšené pozornosti.

Jeden z mimořádných tvůrců dvacátého století, matematik, fyzik, filozof a bohužel i atomový vědec ve službách nacistického Německa Werner Heisenberg zformuloval svůj slavný princip neurčitosti sice pro potřeby kvantové fyziky, zároveň se mu však podařilo vyhmátnout cosi zcela obecného. Velmi laicky řečeno: provázané veličiny nelze se stejnou přesností změřit zároveň. Čím přesnější je náš pohled na jednu, tím neurčitější se stává ta druhá — a naopak. Dovolím si princip neurčitosti vztáhnout k tomu, o čem hovoříme. Nacházíme se nyní v epoše velice vypjatého zaujetí „měřením“ odlišností a proměn, jsme citliví na rozdíly a posuny, jsme jimi posedlí. A značně se nám rozostřuje to, co je nám společné a stálé. Jako by to teď nešlo přesněji „změřit“, ztrácíme to ze zřetele, nemáme pro to dostatečnou pozornost. To ale neznamená, že takové věci neexistují.

Jedno místo, kde je zastihujeme, je podle mě dobrá poezie. Takže zpátky: Co tvoje další americké literární lásky? Pamatuju si tvůj dopis Louise Glück, co jsme ho otiskli

Petr Hruška (nar. 1964 v Ostravě) je básník a literární historik. Vydal básnické sbírky *Obývací nepokoje* (Sfinga, 1995), *Měsíce* (Host, 1998), *Vždycky se ty dveře zavíraly* (Host, 2002), *Auta vjíždějí do lodí* (Host, 2007), *Darmata* (Host, 2012), *Nikde není řečeno* (Host, 2019), *Spatřil jsem svou tvář* (Host, 2022) a *Minout se přesně* (Host, 2024). Jeho básně vycházejí v cizojazyčných knižních vydáních v Itálii, Německu, Polsku, Chorvatsku, Rumunsku, Maďarsku a jinde. Obdržel Drážďanskou cenu lyriky, Cenu Jana Skácela či Státní cenu za literaturu. Čas od času bývají jeho texty zhudebněny rozmanitými hudebními uskupeními. Píše také krátké prózy, vydal deníkovou sbírku *Jedna věta* (Revolver Revue, 2015) nebo soubor textů *V závalu. Sloupky, podpovídky, odstavce a jiné krátké texty* (Revolver Revue, 2020). Je autorem několika divadelních scénářů (například *Průběžná O[s]trava krve*, s Radovanem Lipusem), edičně připravil k vydání sebrané dílo Jana Balabána nebo soubor veršů Ivana Martina Jirouse *Magorova mystická růže*. Pracuje v Ústavu pro českou literaturu Akademie věd České republiky se zaměřením na literaturu dvacátého století, zejména na poezii. Toto téma také vyučoval na českých univerzitách. Napsal knižní monografie o básnících Karlu Šiktancovi (*Někde tady*, Host, 2010) a Ivanu Wernischovi (*Daleko do ničeho*, Host, 2019).

KAM ZMIZEL TEN STARÝ WEB

Michal Kašpárek

Internet není, co býval, stěžuje si stále více lidí. Vyhledávače nehledají, sociální sítě se proměnily v lepší případě v proud reklam, v tom horším v toxickou žumpu. Přibývá obsahu, který ale k ničemu není, naopak mizejí kvalitní a originální místa. Není to jen pocit. Web opravdu prochází proměnou, za níž stojí zejména technologické platformy, jejich investoři a vůle kapitalizovat, všímají si analytici, aktivisté i spisovatelé. A hledají cesty, jak něco dobrého z internetu ochránit nebo zachránit.

BOJ PROTI BUDOUCNOSTI, KTERÁ NEBYLA

Matouš Hrdina

ZEMĚ, KTERÁ ŽILA KYBERPUNK

Antonín Tesař

JAKÉ TO JE BÝT ELEKTRICKOU OVEČKOU?

Ondřej Pavlík

KYBERPUNK NIKDY NEBYL PUNK

Karel Veselý

KYBERPUNK

Ilustrace Přemysl Černý / Studio Bunkr

Před čtyřiceti lety vyšel *Neuromancer*. Román Williama Gibsona definoval nejen žánr kyberpunku, ale možná i podobu sci-fi a spekulativní fikce své doby vůbec. Přišla technologická deziluze, kyborgové, rozšíření i štěpení vědomí, společenská skepse i kritika. V jaké kondici je kyberpunk dnes, v době AI, globálních pandemií a dezinformačních válek?

O starých představách, opravdových
technobaronech a nudných technologiích

BOJ PROTI BUDOUCNOSTI, KTERÁ NEBYLA

Matouš Hrdina

JAKÉ TO JE BÝT ELEKTRICKOU OVEČKOU?

Ondřej Pavlík

Přes své silné literární kořeny je kyberpunk navýsost vizuální žánr. Při vyslovení jeho jména se nevybaví zápletky, emoce nebo myšlenky, ale především obrazy a scény. Déšť snášející se na omšelou megalopoli. Spletence počítačových kabelů. Technologické extenze lidských těl. Chladně efektivní přestřelky. Neony. Na mysl se proto vkrádá otázka, zdali se za působivou podívanou skrývá i ještě něco dalšího...

Ve stínu Čankajškovy sochy

OSTRAVAN A OSTROVANÉ

Text Ivan Motýl
Foto David Konečný

Mandarínská čínština má pro pivo znaky 啤酒 a pro oceán 海洋. Po třetí plechovce Taiwan Beer z řetězce minimarketů 7-Eleven (padesát tchajwanských dolarů za kus) začínám kaligrafickým linkám rozumět a vidím v nich obrysy baňky s chmelovinou 酒 i nekonečné spousty vod 海. A s vervou luštím biografie spisovatelů, kteří budou ostrov reprezentovat na letošním Měsíci autorského čtení v Brně, Ostravě, Bratislavě, Prešově, Košicích a dva večery i ve Lvově. V Národním muzeu tchajwanské literatury v centru hlavního města Tchaj-peje mě čeká mořský vlk Liao Hongji, autor písíci výhradně o Tichém oceánu. Pro sichr do tašky přibaluji další plechy, kdyby to byla dlouhá řeč. A je, mnohá témata jsou společná. Zatímco Česká republika žila do sklonku osmdesátých let v rudém teroru, Tchaj-wan v bílém, spojuje nás tak moře bolesti. Ale i moře piva. 啤酒, vyslovuj pídžo.

Liao Hongji (廖鴻基) postává ve stínu fikusů *Ficus microcarpa*. Pod původním čínským druhem, jehož propletené kmeny s hladkou kůrou připomínají vypasené hady. Šestašedesátiletý spisovatel má prošedivělé vlasy a hlas vlídný jak moře v bezvětří. Bez pohledu na oceán nemůže zůstat ani den.

„Několikrát jsem měl možnost v hlavním městě pracovat, ale tak daleko od pobřeží bych to nevydržel,“ svěčuje se. Červenou linkou metra je to k oceánu čtyřicet minut. Hlavní město Tchaj-pej leží očima Středoevropana téměř na pláži, místní to vnímají jinak.

MOŘE JE PŘÍTEL, MILENKA I MATKA

Ostravan mluví s ostrovanem, to je druh blízkosti. A Hongji píše o Pacifiku, rybářích a námořnících tři desetiletí. „Moře vnímám jako živou bytost, jako člověka. V průběhu života se ten vztah postupně měnil,“ pokračuje.

Od Tichého oceánu nás dělí třiadvacet stanic podzemní dráhou, ale spisovatel se v centru Tchaj-peje cítí uvězněn. „V mládí jsem moře vnímal jako blízkého přítele. Kdykoli na mě padl splín, mluvil jsem s ním jako s nejlepším kamarádem.“

Kamarádství se proměnilo v milostný vztah. „Moře se mi stalo milenkou, a kdykoli ho rozbouřil tajfun, což se tady děje často, měl jsem o lásku velký strach. A po tajfunu jsem vyplouval na moře s obavami, jestli se jí něco nestalo.“

Ve stáří vášeň vystřídala úcta. „Život mi dala máma a já teď vnímám jako matku i moře. Cítím, že mě ochraňuje a že mi celý život pomáhalo při psaní.“

κ Paradoxy dějin. Čankajškův kult je i důkazem tchajwanské svobody. Sochu generalissima v útrobách monumentálního památníku hlídá čestná stráž, oběti diktátora ale připomínají dva pomníky v blízkém okolí. A starostou Tchaj-peje je nyní Čankajškův pravnuke Chiang Wan-an, politik Kuomintangu

Liao Hongji stále vyrazí na kratší i delší plavby, aby příteli, milence a matce ještě lépe porozuměl. Je to závislost, jak píše v románu *Plující ostrov*:

At už člověk odejde na moře s přístupem gamblera, či ne, dny na moři odplývají jako vlny podél boků lodi, jako chomáče mraků přelétávající nad lodí — jedna plavba, druhá plavba, a ještě jedna plavba — koho jednou pohltí oceán, už se na pevnou zem nevrátí.

Vytahují 啤酒, plechovky Taiwan Beer, Hongji ale nemá na pivo chuť a vypráví, že námořníci pijí alkohol jen v přístavech. Po několik měsíců dlouhé rybářské výpravě to s tchajwanskou posádkou zažil třeba v africkém Kapském Městě.

Plavba na moři natolik potlačuje lidské tužby a potřeby, je natolik jednotvárná a skličující, že když námořník přistane jednoho dne u břehu, dá průchod všemu, co v sobě zadržoval — je jako balónek nafouknutý stále víc a více, že už nemůže než prasknout — oddá se nezřízenému jídlu, pití, návštěvám bordelů a hazardu.

Mořští vlci na pevnině vydrží pařit jen tři noci, pak se prý stáhnou zpět do kajut, bédují a těší se na oceán.

PŘÍBĚH GENERÁLA ČANKAJŠKA

Linka R tchajpejského metra končí ve čtvrti Tamsui na pobřeží Tchajwanské úžiny. „Sto šedesát kilometrů široká úžina je podle mě dostatečnou bariérou proti čínské vojenské intervenci,“ věří spisovatel Hongji v sílu mořských vod.

Konflikt mezi Čínskou lidovou republikou a Čínskou republikou na Tchaj-wanu se táhne od konce čtyřicátých let minulého století. A pořád platí, že může přejít v otevřenou válku. Třeba hned zítra. Historii sváru demonstruje příběh generalissima Čankajška (1887—1975), syna zámožného obchodníka se solí z pevninské Číny. Vojenskou školu vystudoval v Japonsku a v roce 1912 se ve velitelské funkci zúčastnil první čínské revoluce, která svrhla

作家閱讀月 主題國 臺灣

1—31/7/24 Měsíc autorského čtení čestný host Taiwan

B | R | N | O | I

MINISTERSTVO
KULTURY

Státní fond kultury ČR

jmk

OSTRAVA!!!

文化局
MINISTRY OF CULTURE, TAIWAN國立臺灣文學館
National Museum of Taiwan Literature駐捷克台北經濟文化辦事處
Taipei Economic and Cultural Office, PragueOriental
Institute
The Czech Academy
of Sciences

Avoid Floating
Gallery, Výtoň,
Praha & zast.
Kublov

11. ročník
multižánrového
festivalu

mlp.cz/navlnach

KNIHOVNA
na vlnách

Cesty...

27/6 — 18/7 2024

27/6
... ke světu

2/7
... ke světu
a k naší roli
v něm

9/7
... k sobě

11/7
... ženy

16/7
... k druhým

18/7
... bloudění
a hledání

Městská knihovna v Praze

(A)VOID
GALLERY

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

S tchajwanskou spisovatelkou Li Ang o jejím
nejslavnějším románu, feminismu a vztahu k Číně

DŮVODY, PROČ BY ŘEZNÍK NEMĚL ZEMŘÍT, BYCH UŽ NEHLEDALA

Text Petr Vizina
Foto David Konečný

Ubírala se směrem k nám po chodníku v Tchaj-peji drobnými, ale rozhodnými kroky. Mával jsem na ni už z dálky, přestože fotky, podle kterých jsem ji poznal, byly staré bezmála čtyřicet let. Tehdy se Li Ang (nar. 1952) tady, na rodném Tchaj-wanu, stala senzací i skandálem. Pro jedny nesnesitelná feministka, pro druhé fenomenální talent. Román nazvaný *Řezníkova žena* je dodnes obojím, vynikajícím dílem literatury i feminismu. Představili jsme se a v jejím jemném, oválném obličeji s ofinou nakrátko to zajiskřilo úsměvem. Přehnal to prý včera se šampaňským, a tak rozhovor nejspíš nebude stát za nic.

Román *Řezníkova žena* je příběh vraždy ze Šanghaje dvacátých let minulého století. Jako spisovatelka jste se k němu vrátila a zasadila jej na Tchaj-wan osmdesátých let. Co vás k tomu přimělo?

Dozvěděla jsem se o něm zvláštní cestou, o vraždě v Šanghaji vyprávěl televizní dokument, když jsem zkraje osmdesátých let studovala ve Spojených státech. Příběh se lišil od obvyklého scénáře, v němž žena zabije manžela kvůli milenci. Jsem přesvědčená, že mnohé z žen, které se uchýlily k vraždě, jejich muži týrali. Když jsem příběh studovala, nebyly pevninská Čína a Tchaj-wan vůbec v kontaktu, příběh jsem proto zasadila k nám na Tchaj-wan a jediné, co jsem z toho dávného příběhu ze Šanghaje přejala, bylo povolání zabitého, tedy že manžel byl řezník.

V románu naznačujete, že existuje osudové provinění řezníka, který připravil o život

tolik zvířat. Je toto přesvědčení součástí tradičních náboženských představ?

Samozřejmě, jde o reinkarnaci a karmu. Jsem buddhistka, vyrůstala jsem ve starobylém městě Lukang, maminka mě často brávala do chrámu, kde jsme se spolu modlily. Věřím tomu, že co se stalo v předcházejícím životě, ovlivňuje naši současnost.

Zároveň se podle vašeho textu zdá, že karma není tak docela individuální věc, a že kdyby řezník svou ženu netýral, pomohla by mu provinění snášet pečlivým plněním náboženských úkonů. Je to tak? Nikdy jsem o tom takhle nepřemýšlela, ale ta úvaha jde správným směrem. Úlohou ženy bylo skutečně co nejlépe zastupovat rodinu v náboženské oblasti, postarat se o náležité vykonávání tradičních rituálů. Ta mladá manželka ale pravděpodobně nikdy nepřemýšlela takhle hluboce, pocházela z chudých poměrů a její manžel si ji

koupil. Její hlavní motivací bylo dosyta se najíst.

Kdo je tedy ve vaší knize skutečný vrah? Je to všudypřítomná mizogynie, nebo drasticky popsané sexuální násilí?

Taky zajímavá otázka. Co se v románu stane, je skutečně výsledek karmy. Čím jsem starší, tím víc se na věci dívám náboženským pohledem. Řezník zabíjí zvířata, páchá násilí na své ženě a ona ho zabije, to má svoji logiku, která je v řádu věcí. Když jsem román psala, bylo mi teprve něco přes třicet a hledala jsem tehdy důvody, proč by řezník neměl být zabit. Kdybych román psala dnes, důvody, proč by řezník neměl zemřít, bych už nehledala. Postupem času se na svět stále častěji dívám pohledem náboženství.

Překvapivé je, že řezník je sice násilník a tupec, ale jedná celkem empaticky

NETVOŘIT ROZTŘESENOU RUKOU

Text Linda Bartošová
Foto Tomáš Vodňanský

Betonová sídliště, nepatřičnost, stud — a zkušenost se sexuálním násilím. Dětství hlavní hrdinky autobiografického komiksu *Srdcovka* oceňované ilustrátorky a komiksové autorky Štěpánky Jislové rámuje šrámy na duši, těle, ženském sebevědomí i pátrání po hranicích. Jak raná traumata ovlivňují, koho milujeme? A jak z nezdravých vzorců ven? Jislová hledá odpovědi v knize, která se stala — minimálně pro jednu generaci — fenoménem. Mluvíme nejen o ní, ale i o dospívání v porevolučních devadesátkách nebo stavu tuzemské debaty o potírání znásilnění.

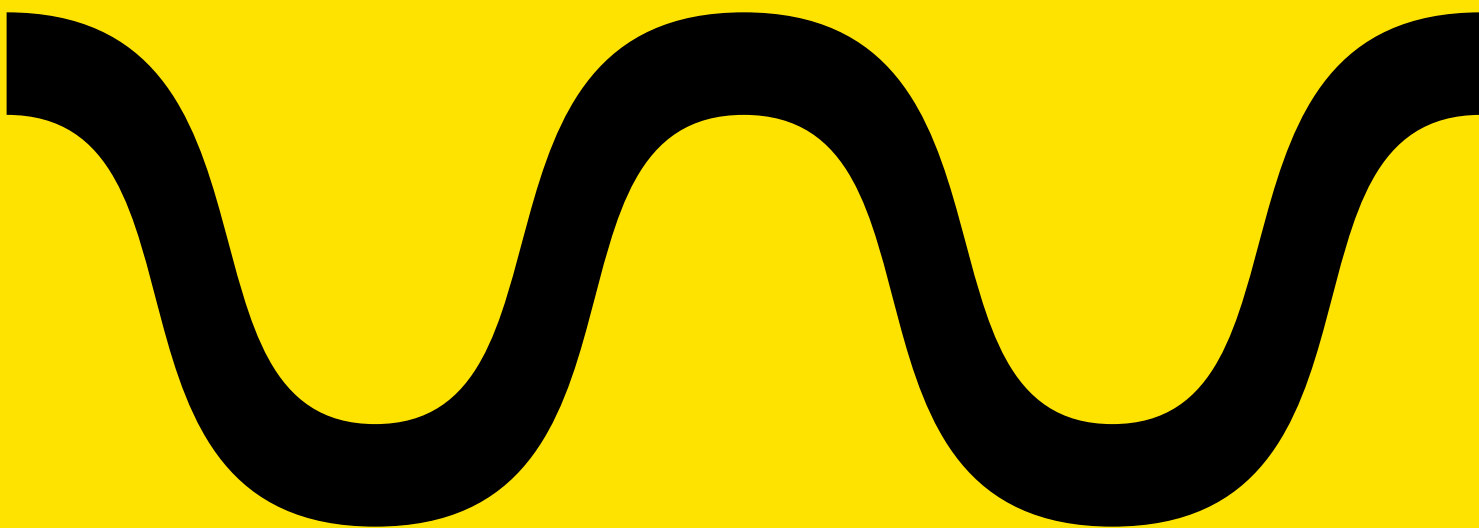

PROMĚNY A VÝZVY KLIMATICKÉ FIKCE

Tereza Dědinová

Představte si svět v roce 2050. Vidíte vzkvétající společnost těžící z technologického pokroku, přírodní obrody a mírové spolupráce? Nebo spíše graduující konflikty, extrémní sucha střídaná záplavami a destrukci krajiny? Klimatická fikce neboli cli-fi usiluje o zpřítomnění možné budoucnosti a nijak se netají záměrem ovlivnit smýšlení a jednání svých čtenářů. Od varovných vizí, které mají burcovat a otvírat oči před blížícími se hrozbami, postupně přesunuje pozornost ke vzbuzování naděje a sdílení vizí lepšího světa.

**PETR
HRUŠKA**

Básník čísla

**SUFIAN
MASSALEMA**

Nová jména

**VERONIKA
BENDOVÁ**

Povídka

**MATYÁŠ
MALÁČ**

Ateliér

Básník čísla Petr Hruška

Petr Hruška (nar. 1964 v Ostravě) je básník a literární historik. Vydal básnické sbírky *Obývací nepokoje* (Sfinga, 1995), *Měsíce* (Host, 1998), *Vždycky se ty dveře zavíraly* (Host, 2002), *Auta vjíždějí do lodí* (Host, 2007), *Darmata* (Host, 2012), *Nikde není řečeno* (Host, 2019), *Spatřil jsem svou tvář* (Host, 2022) a *Minout se přesně* (Host, 2024). Obdržel Drážďanskou cenu lyriky, Cenu Jana Skácela či Státní cenu za literaturu. Čas od času bývají jeho texty zhudebněny rozmanitými hudebními uskupeními. Edičně připravil k vydání sebrané dílo Jana Balabána nebo soubor veršů Ivana Martina Jirouse *Magorova mystická růže*. Pracuje v Ústavu pro českou literaturu Akademie věd České republiky se zaměřením na literaturu dvacátého století, zejména na poezii. Toto téma také vyučoval na českých univerzitách. Napsal knižní monografie o básnících Karlu Šiktancovi (*Někde řady*, Host, 2010) a Ivanu Wernischovi (*Daleko do ničeho*, Host, 2019). Otištěné básně pocházejí z rukopisu.

Povídka Veronika Bendová

Veronika Bendová se narodila v roce 1974 v Praze. Vystudovala scenáristiku a dramaturgii na pražské Filmové a televizní fakultě Akademie múzických umění. Literárně debutovala v roce 2012 novelou *Nonstop Eufrat*, která byla přeložena i do španělštiny. Následoval román z Českého středohoří *Vytěženej kraj*; obě knihy vydalo Fra. Povídky dosud publikovala časopisecky, na podzim by v nakladatelství Host měla vyjít sbírka *Konec sezony na koupališti Úštěk*.

Nová jména Sufian Massalema

Sufian Massalema (nar. 1999 v Jablonci nad Nisou) žije v Praze. Na Právnické fakultě Univerzity Karlovy studuje práva, současně navštěvuje obor Blízkovýchodní studia na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Věnuje se slam poetry, vystupoval například v Rumunsku či ve Vietnamu. Spolupřádá literární a kulturní akce. Umístil se na třetím místě v Literární ceně Vladimíra Vokolka a na prvním místě v Literární soutěži Hořovice Václava Hraběte. V květnu tohoto roku mu v nakladatelství Větrné mlýny v edici Mlat vyšla prvotina *Možnosti přehlíženého*, z níž jsou přetištěny uvedené ukázky.

Ateliér Matyáš Maláč

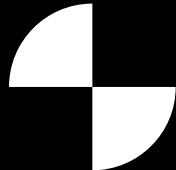
Tvorbu Matyáše Maláče, absolventa Akademie výtvarných umění v Praze, nelze jednoznačně charakterizovat jedním médiem. Vyjadřuje se především malbou, vytváří však i objekty. Vznikají tak synergické, krajně zneklidňující environmenty s vrstvenou časovostí a filozofií, odkazující na často absurdní aspekty společnosti fungující v dimenzích postdigitality, biopolitiky a technologických infrastruktur. Výběr děl prezentuje tři okruhy maleb, které autor představil na výstavách *Synthetic Spells* (2023) a *Viewpoint Vomitters* (2022) nebo byly součástí jeho diplomové práce a rozsáhlejší série *Who Is Who*. Obrazy kombinují konkrétní situace a hledání komunikace mezi vnitřním a vnějším světem myšlenkových procesů a organických struktur, které ve vzájemných konstelacích dekonstruují své konformní významy. Autorův jazyk tak podává zprávu o přítomnosti fluidní reality, kterou lze v současném sociálně-společenském kontextu postupně trávit nebo dále transformovat v rámci redefinice individuálních možností imaginace. (Viktória Pardovičová)

A UTRHNOU MU SMÍCH I S HLAVOU

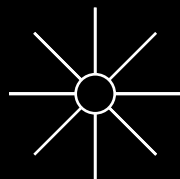
Václav Maxmilián

Inspirací byl i pro kapelu The Plastic People of the Universe. Ti v roce 1985 vydali album *Půlnoční myš*, na něž vybral pět textů Milana Nápravníka Václav Havel. Přes toto setkání si Milana Nápravníka vybavuje snad nejvíc lidí. Nápravník byl ale všestrannou osobností s vývojem od surrealistického básníka, který se v osmdesátých letech v Německu stal fotografem a malířem ve svobodném povolání, až po zuřivého esejistu, který ve svých textech kritizuje celou západní civilizaci. A jeho knihy si v posledních letech znovu našly cestu na knihkupecké pulty.

ŠIKMÝ KOSTEL 3

Karin Lednická

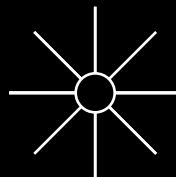
DROGY V DOBÁCH TOTALITY

Miroslav Nožina — Miloš Vaněček

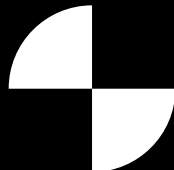
JOSEF KOUDELKA. NEXT

Melissa Harrisová

NALEZENÉ PTÁČE

Hanns Heinz Ewers

Rozečteno

TIPY REDAKCE

Petr Hruška
V závalu. Sloupky, podpovídky, odstavce a jiné krátké texty
Revolver Revue, Praha 2020
200 stran

„Poezie coby něčí majetek neexistuje nikdy a je vlastně vždy toho, kdo si ji tvůrčím způsobem přivlastní — tak, že ji po svém přečte, nebo dokonce tak, že ji po svém přepíše.“

To je jeden z drobných, přesto důležitých objevů, jakými je kniha Petra Hrušky, svazek sesbíraný za dvacet let publikování, prokvetlá. Glosy, fejetony, komentáře, někdy se zaujetím pro detail, někdy našťvané. Často se dotýkající podstaty poezie, kterou v sobě Petr Hruška nalézá, nosí s sebou a roznáší mezi ostatní. Až ty texty člověka nutí myslet na všechno to, co zažil jen při cestě na nákup nebo do práce. Drobné opomenuté předměty, detaily událostí nebo připomínky spolubytí s ptáky, stromy a brouky. Ale také četba jiných autorů a komentování praktik našeho literárního světa. (vmax)

Claire Keeganová
Na konci dne
přeložila Hana Ulmanová
Praha, Prostor 2024
128 stran

Dobrý spisovatel ve skutečnosti nikdy není pokračovatelem jiného autora. Ale kdyby to tak bylo, dala by se Irka Claire Keeganová

označit za následovnici Alice Munroové. Také Keeganová píše téměř výhradně povídky, také ona dokáže z mála vytěžit hodně. Kdysi mě dostala sbírkou *Modrá pole*, loni trochu zklamala vánoční povídkou *Takové maličkosti*, teď jsem sáhl po novince *Na konci dne*. Ta obsahuje tři delší povídky, tři zajímavě postavené studie vztahů mezi mužem a ženou. Keeganová píše knihy, které se zde v Česku nikdy nestanou mainstreamem, ale je to jedna ze současných autorek, které stojí za to sledovat. (jn)

Ondřej Trhoň
Ještě jeden level. Jak čist videohry od Fortnite po Dark Souls
Praha, Paseka 2024
256 stran

Ted' už o tom jenom sním. Občas nostalgicky vzpomínám, jaké to je, když se člověk může zanořit do virtuálního světa a nevytáhnout odtud paty — nebo spíš oči, uši a ruce —, dokud může hrát. Dnes typicky „není čas“, navíc se už snad na žádnou zábavu nedokážu dívat zcela nekriticky a jen tak se do ní potopit. Naštěstí jsou tu knihy! *Ještě jeden level* od publicisty Ondřeje Trhoně mě vrhá zpět do světa počítačových her, aniž bych se musel zbavovat kritického ostnu. Naopak, ukazuje videoherní zábavu i průmysl v širších souvislostech a kontextech, učí je číst a vnímat i jinak než coby zábavu. Možná už si jen tak nedám „ještě jeden level“, ale ještě jednu dvě tři stránky určitě. (zst)

Benjamín Labatut
Maniac
přeložil Michal Prokop
Paseka, Praha 2024
384 stran

„Jsme zvířata očarována rozumem, ale jakmile zavřeme oči, začneme blouznit,“ říká chilský spisovatel v rozhovoru pro dvouměsíčník *Libriujula*. Už v předchozím skvělém románu *Strašlivá závrať* se zabýval hranicí geniality a šílenství, limity racionálních systémů vědy, za nimiž začíná něco, co se přičí přirozené zkušenosti a možností jazyka, co posouvá naše poznání na hranici sebezničení. V románu *Maniac* používá obdobné postupy. Míchá reálné životopisy vědců, tentokrát von Neumanna a jeho spolupracovníků a přátel, s fikcí. Je to kontroverzní, ale podmanivý přístup,

ve kterém matematika a fyzika splývají se literaturou. A poslední kapitola, v níž Labatut líčí pět zápasů I Se-tola, nejlepšího hráče go v historii, s umělou inteligencí, je napínavější než finálový zápas mistrovství světa v hokeji. (on)

Art Davidson
Sto pod nulou. Zimný prvovýstup na Mount McKinley
do slovenštiny přeložila Ivana Krekáňová
Absynt, Žilina 2024
316 stran

Čtení dokumentární prózy nabírá na popularitě stejně jako lezení a turistika v horách. A co teprve když se oba tyto koníčky spojí do jednoho? Výprava na nejvyšší horu Aljašky očima horolezce Arta Davidsona se může zdát jako ideální výlet z bezpečí domova. Kniha *Sto pod nulou* vypráví osudy osmi horolezců, kteří se rozhodli během zimy 1967 pokořit horu Denali. Je důkazem nevyzpytatelnosti přírody a lidského odhodlání. Vyprávění autora se střídá s deníkovými zápisky ostatních členů výpravy, a tak vidíme, jak se v tak náročných podmínkách proměňují křehké lidské vztahy. Ve výšce šest tisíc metrů nad mořem totiž není prostor si na něco hrát. Na takovém výletě se nebudete kochat krásnými výhledy, ale kontrolovat, jestli vám neomrzají prsty u nohou. (fh) ●

tvar

Předplatte si obyděník
živé literatury a získejte knihu
dle vlastního výběru jako dárek

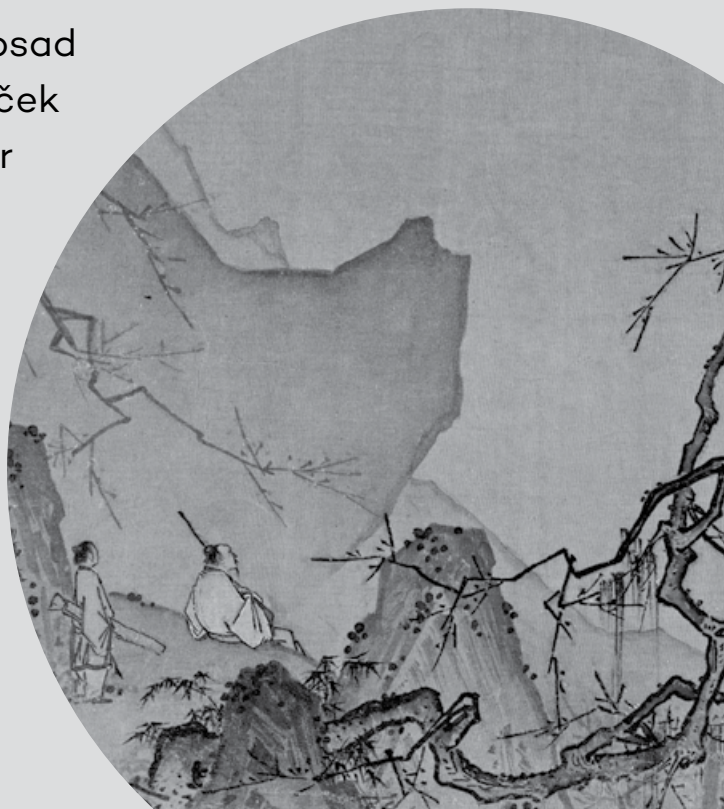
Tištěné předplatné 1 050 Kč, elektronické předplatné 550 Kč. itvar.cz/predplatne

Wildová Tosi — Sevruk — Haller

Morgenstern	Bařina	Novosad
Hašek	Schwitters	Roleček
Ouředník	Novotný	Zizler
Eliáš	Jouffroy	Nodl
Dvořáková	Brautigan	
Vavrečka	Mizerová	
Gabriel	Cosentino	
Hudec	Richterová	
Fischerová	Catalano	

1/24

www.souvislosti.cz
revue pro literaturu a kulturu

68.
Šrámkova Sobotka
 -----29. 6. – 6. 7. 2024-----
festival českého jazyka, řeči a literatury

Š

Rozšiřujeme distribuční síť
**NAJDETE LISTY
 VE SVÉM KNIHKUPECTVÍ?**

Nově jsme například tady

KAPITOLA, Frýdek-Místek

Ambra, Hradec Králové

Políř
Kafe nůžky papír
Knihkopec
Přístav
Praha
a jinde —→

**Digitálně
 vždy na
 listy.cz**

ARS POETICA

ročník 21

LITERÁRNĚ-VÝTVARNÉ DÍLNY
čtení / dílny / poezie / koncerty /
výtvarné umění / hudba

27. 7. — 4. 8. 2024

DUCHOVNÍ CESTA
BÁSNÍKOVA – BÁSNÍCI DNE
Jan Frolík
Miroslav Olšovský
Jaromír Typlt
Jiří Červenka
Karel Jan Čapek
Šárka Smazalová
Vladimíra Čerepková

HOSTÉ
Vladimír Drábek a hosté (Art Brut Praha)
Miroslav Olšovský
Tereza Nováková a Artbiom
Petr Michal a Anna Kareninová
Julie Goetzová – Zhilee
Jiří Adámek a Lukáš Jiříčka

fara ČCE Šonov u Nového Města nad Metují
cena 3490 Kč (zahrnuje stravování) / při platbě do 30. 6. 2024 3190 Kč
jednotlivé vstupné na večerní programy 100 Kč

přihlášky a další informace: FB arspoeticadilny / IG arspoeticacz
tel. 733 291 260 / www.arspoetica.cz

A P
RR OO
SSS EEE
TTTT
IIII
CCCCC
AAAAA

Kdo si čte, zlobí!

Hledáme kritické čtenářstvo.
V Advojce jsme přesvědčeni,
že umění není možné chápat
odděleně od společenského
dění a že zásadní součástí
kulturního dění je kritická
diskuse. Pokud jste stejného
názoru, předplatte si nás!

www.advojka.cz
distribuce@advojka.cz

Podporte mesačník Kapitál!

Predplatné na rok 2024.

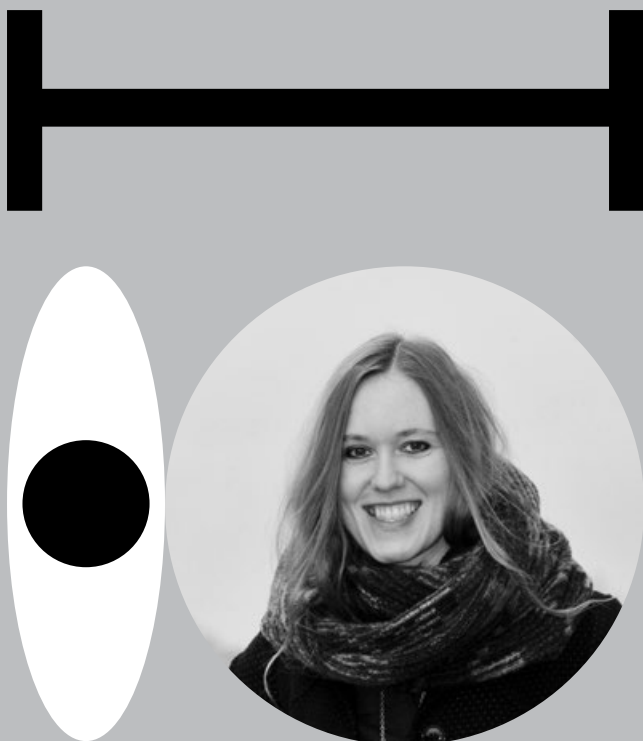
Vydanie knižnej novinky
Oni. Osudy kvír ľudí počas
druhej svetovej vojny
za zvýhodnenú cenu 22 €.

Kniha Oni je ojedinelým dielom
na pomedzí historickej reportáže
a odbornej monografie.
V roku 2022 získala ocenenie čitateľiek
a čitateľov v rámci prestížnej
poľskej knižnej ceny Nike.

kapitál

www.anchor.fm/casopishost

Nový podcast

FASCINACE

Reportážní rozhovory
Ivany Myškové o tom, co autory
přitahuje, provokuje a děsí.

Na Spotify a dalších
platformách.

Meme

RADOST POSLOUCHAT

Jakub Jetmar

„Nic nedokáže vzbudit vzpomínku snadněji než lidský hlas,“ píše ve svém *Gramofonu. Filmu. Typewriteru* Friedrich Kittler. Otec mediální archeologie stopuje výjimečnost zvuku v Lacanovi, Edisonovi i Kafkově mluvícím opičákovi. Zvláštní přichylnost hlasu by mu rozporoval málokdo. Vždyť kdo by neomylně nepoznal třeba Helenu Růžičkovou v sérii *Slunce, seno*, revizionistickou výzvu Roberta Záruby či Václava Havla z prvního ledna 1990.

Nikoli obraz, žádné video, to zvuk vládne memům. Dokazuje to snad paradoxně platforma, která nutí stále více počestných lidí, aby svou práci, pokud o ni má někdo vědět, představovali veřejnosti v krátkém videu natáčeném na výšku. TikTok dokonal videozaci internetu, přesto stojí na zvucích. To kolem krátkých útržků písní, hlášek i původně obyčejných promluv vznikají statisíce iterací. Mají podobu videa, páteř ale tvoří pověstné *earworms*. Právě zvukům lidé dodávají nové významy, ilustrují skrze ně své rozpoležení, dělají kolem nich scénky, využijí jejich viralitu pro svá závažná sdělení.

Může jít o chytlavé refrény šlágrů, nikoli však výhradně. Neméně sdílenou se může stát něčí meditace nad ideálním receptem na bazalkové pesto. Něco na ní široký lid zaujme a domíno už nejde zastavit. A když různě opentlený štek slyší člověk podvacáté, zavrtá se mu do hlavy s urputností písní zaslechnutých v rádiu Penny. „Call me crazy but i’ve never liked store bought pesto,“ zní mi v hlavě ještě při usínání během těch dnů, kdy si pustím ďáblouvu aplikaci do telefonu. A je to nepříjemné, přitažlivé, blízké, divné.

„Dřepkins“, „on sežral čtyři salámy“, „nastavit zrcadlo“, vyjmenovával kdysi *Prigl* humoristický repertoár fotrů z generace W. Hlášky se ale ukazují jako nadčasové a nezdolné médium. Jejich hvězdná hodina trvá i v mnohem demokratičtější kultuře, která měla vypučet ve stovky digitálních květů. Výsadu trvalosti si v ní nicméně uchovály archaické vyprávěnky a sdílené škleby nad nahodilým pšoukem, který vyloudilo zmatené hrdlo.

Od velkého špatného kartárky Jolandy přes *Nejkrásnější portrét* Igora Chauna a tamního úplně vyřízeného Michala Kratejla po hrníčky s pletením Luboše Bailadora: nejmilovanější momenty českého internetu ukrývá zvuk. Nejintimnější ze všech médií spolu s vynálezem fonografu a Freudovou psychoanalýzou rodí v Kittlerově výkladu „talking cure“ — rozkoš blábolit. Poslech blábolů se ukazuje neméně slastný.

Autor je novinář.

HOST → 7

Osobnost

WOLE SOYINKA

Téma

JAMES BALDWIN

Kontexty

FILOZOFIE V MÉDIÍCH

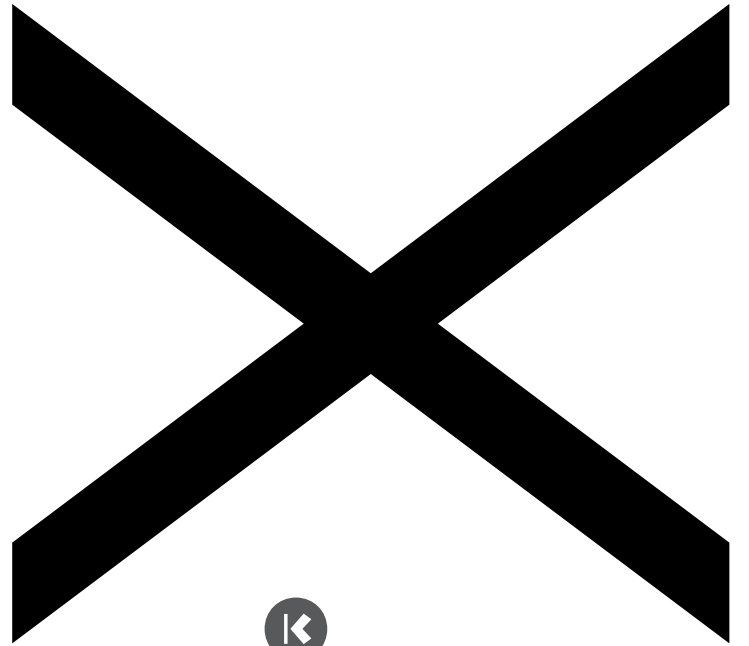
Rozhovor

MIROSLAV HLAUČO

Beletrie

ALŽBĚTA STANČÁKOVÁ

49.0673747N / 17.4688414E

50. LETNÍ, *Filmová* ŠKOLA

FILMOVKA

UHERSKÉ HRADIŠTĚ

LFS.CZ

26/07–
01/08/2024

1975 — 2024

1975 — 2024

LITERÁRNÍ PROGRAM

MARIUSZ SZCZYGIEŁ (PL) ALENA MACHONINOVÁ
IVAN ŠTRPKA (SK) ANDREA SEDLÁČKOVÁ MAREK TORČÍK
KATEŘINA LIŠKOVÁ NICOL HOCHHOLCZEROVÁ (SK)
JAKUB STANJURA SLAM POETRY EXHIBICE A DALŠÍ

Pořadatel

Hlavní partner

Partner

Finanční podpora

Partner literárního programu

Finanční podpora EU

Generální mediální partner

Hlavní mediální partneři

